

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง"การสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ SEX MUST SAY และ TEENPATH" เป็นงานศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ศึกษามุ่งค้นคว้ารูปแบบและเนื้อหาเรื่องเพศที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศ แนวทางและมุมมองของผู้ดูแลเว็บไซต์ ผู้ดูแลเนื้อหา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกำหนดยุทธศาสตร์สาธารณะ เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาจึงได้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ปรากฏในเว็บไซต์เพศศึกษาและในกิจกรรมนอกเว็บไซต์ของ www.teenpath.net และ www.eotoday.com/sexmustrsay_2004.php และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา,ผู้ดูแลเนื้อหาทั้ง 2 เว็บ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์สาธารณะ

การกำหนดแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลประเภทเว็บไซต์เพศศึกษา
 - เว็บไซต์ TEENPATH หรือ www.teenpath.net
 - เว็บไซต์ SEX MUST SAY หรือ www.eotoday.com/sexmustrsay_2004.php
2. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร
 - นิตยสาร enter
 - ร่างกำหนดการ ค่าย ICTeen Camp
3. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล
 - ผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา ผู้ดูแลเนื้อหาทั้ง 2 เว็บ
 - ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์สาธารณะ

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

เว็บไซต์เพศศึกษา

เนื่องจากบนอินเทอร์เน็ตมีเว็บไซต์เรื่องเพศหลากหลายประเด็นและรูปแบบ ผู้ศึกษาจึงได้ทำการเลือกเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เรื่องเพศศึกษา เพศสภาพ และเพศวิถี และมีกลุ่มเป้าหมายหลักของเว็บไซต์เป็นวัยรุ่นมา 2 เว็บไซต์ ได้แก่

เว็บไซต์ TEENPATH หรือ www.teenpath.net เริ่มดำเนินการตั้งแต่มิถุนายน 2545 เป็นขององค์การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการสาธารณสุข (PATH)

เว็บไซต์ SEX MUST SAY หรือ www.eotoday.com/sexmustsay_2004.php เริ่มดำเนินการตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2546 เป็นของกลุ่ม eotody โดยได้ทุนสนับสนุนจาก สสส.

เอกสาร

เนื่องจากผู้ศึกษาได้เริ่มทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2547 ถึงมกราคม 2548 จึงทำให้ผู้ศึกษาต้องศึกษากิจกรรมนอกเว็บไซต์ของ www.eotoday.com/sexmustsay_2004.php ที่จัดขึ้นในเดือนเมษายน 2547 จากนิตยสาร enter และในส่วนของกิจกรรมนอกเว็บไซต์ของ www.teenpath.net ที่จัดขึ้นในเดือนสิงหาคม 2547 จากร่างกำหนดการค่าย ICTeen Camp ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้คัดเลือกนิตยสารและเอกสารดังต่อไปนี้

- นิตยสาร enter เป็นสื่อสิ่งพิมพ์เนื้อหาในเว็บไซต์เพื่อแจกให้กับเยาวชน วัยรุ่นที่สนใจฟรี โดยผู้ศึกษาได้เลือกศึกษานิตยสาร enter ฉบับที่ 2 ประจำเดือนพฤษภาคม 2547 คอลัมน์ Special Scoop หัวข้อค่ายดิจิตอล...ภาคฤดูร้อน ซึ่งเป็นบทความสรุปรายละเอียดกิจกรรมที่เกิดขึ้นในค่ายดิจิตอล SEX MUST SAY ประจำปี 2547

- ร่างกำหนดการ ค่าย ICTeen Camp เป็นเอกสารร่างโครงการที่ผู้ศึกษาได้รับเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2548 จากผู้ดูแลเว็บไซต์ ซึ่งเป็นผู้ดูแลและวางแผนกิจกรรมภายในค่าย โดยผู้ศึกษาจะทำการศึกษา ร่างกำหนดการ ค่าย ICTeen Camp – A Major Leader of Bangkok ระหว่างวันที่ 27-29 สิงหาคม 2547 ซึ่งเป็นกำหนดการพร้อมรายละเอียดของกิจกรรมนอกเว็บไซต์ที่จัดขึ้นในปี 2547

ผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา, ผู้ดูแลเนื้อหาทั้ง 2 เว็บไซต์

โดยจะเลือกตัวอย่างจำนวน 2 รายจากกลุ่มผู้ดูแลเว็บไซต์ (Webmaster) และผู้ดูแลเนื้อหา (Content provider) ของ www.eotoday.com/sexmustsay_2004.php และ www.teenpath.net

www.eotoday.com/sexmustsay_2004.php

- คุณศุภาญา ธนวัฒน์เสรี Content Project Manager

www.teenpath.net

- คุณกันทิมา เพชรคง Senior Program Assistant

กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ประกอบด้วยบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องดูแลเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และตระหนักถึงปัญหาเรื่องเพศของวัยรุ่น

ภาครัฐ

- พ.ต.อ.ญาณพล ยั่งยืน ผู้บัญชาการสำนักคดีเทคโนโลยี และสารสนเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม (DSI)
- โครงการพัฒนานโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)
- พ.ต.ท.นิเวศน์ อภาวศิน สารวัตรศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ภาคประชาสังคม

- คุณสมมา โกมลสิงห์ บรรณาธิการรายการถอดรหัส และรายการย้อนรอย
- คุณฉัตรชัย เชื้อรามัญ ผู้อำนวยการสำนักข่าวเด็กและเยาวชน "ขบวนการตา สับปะรด"
- ทพ.กฤษฎา เรืองอารีย์รัชต์ รองผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.)
- คุณศรีดา ตันตะอติพานิช ผู้จัดการมูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทยและเป็นผู้ดูแล เว็บไซต์ www.thaiparent.net

ภาควิชาการ

- ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูต รณนันท อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผศ.ดร.อรรษา สิงห์สงบ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- อาจารย์นคร สันติโยธินอาจารย์ประจำภาควิชาสุขศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ภาคประชาชน

ประกอบไปด้วยวัยรุ่นที่เข้ามาใช้ www.teenpath.net และ www.eotoday.com/sexmustrsay_2004.php เข้าร่วมกิจกรรมนอกเว็บไซต์ และขยายผลการทำงานต่อตามเงื่อนไขของแต่ละเว็บไซต์

- นายปรีดา คำภา มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- นายวรวัฒน์ แผงแนวดี มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีวิทยา 2
- นายอรรถพล สิงห์งาม มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมวัดนวลนรดิศ
- นายศิริพงษ์ เย็นใจ มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
- นายณัฐวุฒิ นีรนาทไพสณฑ์ มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพลีลา
- นางสาววรกมล ไกรชุมพล มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
- นางสาวณัชชา สาโรวาท มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์
- นางสาวอังศุสร อภิราชกมล มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลของเว็บไซต์เพศศึกษา ผู้ศึกษาได้เลือกเก็บข้อมูลช่วงเดือนพฤศจิกายน 2547 ถึงมกราคม 2548 เนื่องจากเป็นช่วงเทศกาลที่ติดต่อกัน จะมีวัยรุ่นเข้าใช้เว็บไซต์เป็นจำนวนมากกว่าปกติ (กันทิมา เพชรคง, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2548) และในส่วนของกิจกรรมนอกเว็บไซต์ ผู้ศึกษาได้เลือกเก็บข้อมูลกิจกรรมนอกเว็บไซต์ของ www.eotoday.com/sexmustrsay_2004.php จากนิตยสาร enter ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม 2547 และเก็บข้อมูลกิจกรรมนอกเว็บไซต์ของ www.teenpath.net จากร่างกำหนดการ ค่าย ICTeen Camp-A major leader of Bangkok ระหว่างวันที่ 27-29 สิงหาคม 2547
2. ผู้ศึกษาจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา, ผู้ดูแลเนื้อหาทั้ง 2 เว็บไซต์
3. ผู้ศึกษาจะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ เพื่อศึกษาถึงมุมมองและแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของ www.eotoday.com/sexmustrsay_2004.php, www.teenpath.net และเนื้อหาของกิจกรรมนอกเว็บไซต์จากเอกสารที่มีข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนอกเว็บไซต์ จะวิเคราะห์ตามแนวคิดหลัก (Theme) ของแต่ละหน่วยของการวิจัย คือ การถามตอบ กระตุ้นในกระดานสนทนา ข่าว บทความ และอื่นๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

- เนื้อหาและรูปแบบเรื่องเพศในเว็บไซต์ SEX MUST SAY, TEENPATH และในกิจกรรมนอกเว็บไซต์ ที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นได้ โดยศึกษาเนื้อหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรูปแบบต่างๆกัน ประกอบด้วย กระตุ้น บทความ การถามตอบ ข่าวและอื่นๆ โดยพิจารณาเนื้อหาเรื่องเพศในมิติต่างๆ คือ เพศสภาพ เพศวิถี และเพศศึกษา

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา, ผู้ดูแลเนื้อหาเว็บไซต์ SEX MUST SAY, TEENPATH และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

- เพื่อศึกษาถึงกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ SEX MUST SAY และ TEENPATH โดยศึกษากระบวนการสร้างเว็บไซต์ การคัดเลือกและพัฒนาเนื้อหา การป้องกันเนื้อหาเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมของผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา ผู้ดูแลเนื้อหาเว็บไซต์เพศศึกษาทั้ง 2 เว็บไซต์

- เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายสาธารณะจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภูมิคุ้มกันทางเพศให้แก่วัยรุ่นผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยศึกษาถึงมุมมองและแนวทางของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ และความเป็นไปได้ที่จะเคลื่อนแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตให้เป็นนโยบายสาธารณะ

แนวคำถามสำหรับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ดูแลเว็บไซต์เพศศึกษา, ผู้ดูแลเนื้อหาทั้ง 2 เว็บไซต์

- การป้องกันที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น โปรแกรมตั้งบล็อกเว็บที่ใช้อยู่ทั่วไป ได้ผลหรือไม่
- หากต้องการทำอินเทอร์เน็ตให้เป็นพื้นที่หลักในการเรียนรู้เรื่องเพศ อินเทอร์เน็ตควรมีลักษณะอย่างไร และเพราะเหตุใด
- หากต้องการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศ เช่น การรับมือกับตนเอง การป้องกันตนเองโดยการใช้อย่างทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันโรคเอดส์ การตั้งครมที่ไม่พึงประสงค์ ให้แก่วัยรุ่น ควรทำอย่างไร
- ความเป็นมาในการจัดทำเว็บไซต์
- ขั้นตอนการจัดทำเว็บ
- วิธีการคัดเลือกเนื้อหา หรือเกณฑ์ในการพิจารณาเนื้อหาเพื่อนำมาลงในเว็บไซต์
- การป้องกันหรือบล็อกเนื้อหาของกระตุกที่ไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก
- ปัญหาเรื่องเพศและวัยรุ่นในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- การป้องกันเนื้อหาเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม เช่น เว็บลามก การส่งต่อภาพลามกอนาจาร ควรทำอย่างไร

- การป้องกันเนื้อหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น หน่วยงาน Cyber inspector หรือโปรแกรมหลุมดำของกระทรวงวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพมากน้อยอย่างไรในการป้องกัน
- การปลูกฝังเรื่องเพศควรเริ่มต้นจากที่ใด เช่น ตัววัยรุ่น โรงเรียน
- อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพอย่างไรในการสร้างความเข้าใจให้กับวัยรุ่นในเรื่องเพศ
- หากต้องการทำให้อินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่หลักในการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่น อินเทอร์เน็ตควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง
- หน่วยงานมีบทบาทอย่างไรในการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศ (มีอำนาจในการจัดการและการทำงานกับหน่วยอื่นๆอย่างไรบ้าง)

กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ

- หน่วยงานมีความตระหนักถึงปัญหาเรื่องเพศและวัยรุ่นในประเด็นใดบ้าง
- หน่วยงานมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาเรื่องเพศและวัยรุ่นอย่างไร
- การสร้างองค์ความรู้เรื่องเพศและจริยธรรมทางเพศให้แก่วัยรุ่นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานมีมาตรการอย่างไรในการให้ความร่วมมือ และประสานงาน
- หากจะสร้างอินเทอร์เน็ตให้เป็นกลไกที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่น ทางหน่วยงานจะให้การสนับสนุนหรือดำเนินการอย่างไร
- จะทำให้แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศสำหรับวัยรุ่นผ่านทางอินเทอร์เน็ตยกระดับขึ้นนโยบายสาธารณะได้อย่างไร

ภาคประชาชน

- คิดอย่างไรกับวัยรุ่นและปัญหาเรื่องเพศในปัจจุบัน
- มีความคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องเพศในอินเทอร์เน็ต
- รู้จักเว็บไซต์ที่ให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาได้อย่างไร
- ในฐานะผู้ใช้อินเทอร์เน็ต หากต้องการป้องกันวัยรุ่นจากเนื้อหาเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมในอินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ลามก ต้องทำอย่างไร
- การป้องกันที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น โปรแกรมตั้งบล็อกเว็บที่ใช้อยู่ทั่วไป ได้ผลหรือไม่
- หากต้องการทำอินเทอร์เน็ตให้เป็นพื้นที่หลักในการเรียนรู้เรื่องเพศ อินเทอร์เน็ตควรมีลักษณะอย่างไร และเพราะเหตุใด

- หากต้องการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศ เช่น การรับผิดชอบตนเอง การป้องกันตนเองโดยการใช้อย่างทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์เพื่อป้องกันโรคเอดส์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ให้แก่วัยรุ่น ควรทำอย่างไร
- เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมของเว็บไซต์เพศศึกษา ได้รับความรู้แล้วทำอย่างไรบ้าง

นอกจากนี้ ในการสัมภาษณ์จะมีคำถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รายละเอียดที่ครอบคลุม ชัดเจน และตรงตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บผลการศึกษาเว็บไซต์เพศศึกษาทั้ง 2 เว็บไซต์ และข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่มีข้อมูลกิจกรรมนอกเว็บไซต์ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาวิเคราะห์ และตีความในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นข้อมูลหลักใช้ในการสรุปผลการวิจัย

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสรุปผลการวิจัยแยกตามประเด็นของวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อตอบปัญหาวิจัยในแต่ละข้อ ประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาถึงเนื้อหาและรูปแบบเรื่องเพศในเว็บไซต์SEX MUST SAY, TEENPATH และในส่วนของกิจกรรมนอกเว็บไซต์ที่สามารถทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่นได้
2. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ SEX MUST SAY และ TEENPATH
3. เพื่อศึกษาถึงมุมมองและแนวทางการกำหนดนโยบายสาธารณะจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภูมิคุ้มกันทางเพศให้แก่วัยรุ่นผ่านทางอินเทอร์เน็ต